

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการศึกษา

เนื่องจากในปัจจุบัน ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย เครื่องมือทางการสื่อสารและวิธีการสื่อสารใหม่ ๆ ได้พัฒนาและแพร่กระจายไปยังประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดเวลา ดังเช่นจะเห็นได้จากความเปลี่ยนแปลงทางการสื่อสารด้วย ระบบดาวเทียมหรือสายเคเบิล เป็นต้น อนึ่ง ความตื่นตัวอันเกิดจากการยอมรับและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ต่าง ๆ ทางการศึกษามาใช้ย่อมจะส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ เป็นส่วนรวม ใน ลักษณะค่อยเป็นค่อยไป หรืออย่างรุนแรงและรวดเร็ว หรืออาจจะส่งผลกระทบในลักษณะโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อระบบต่าง ๆ ของสังคม อาทิ เช่นต่อระบบการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการพัฒนาด้านการสื่อสารในประเทศไทย¹

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เครื่องมือการสื่อสารชนิดใหม่ที่ได้รับการนิยมนำมาใช้ กว้างขวาง และรวดเร็วอย่างเห็นได้ชัด เจนในบ้านเราขณะนี้คือวิดีโอ หรือ เครื่องบันทึกวิดีโอ เทป ที่ใช้ในบ้านนั่นเอง²

คำว่าวิดีโอ เริ่ม เข้ามาแพร่หลายในประเทศไทยตั้งแต่พ.ศ. 2523³ เป็นต้นมา วิดีโอ

¹ ภควิชาการศึกษา มวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "รายงาน การประชุมทางวิชาการ เกี่ยวกับปัญหา เคเบิลทีวีกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ 2526," 11 กรกฎาคม 2526.

² เพลิง ชมพู (นามแฝง), "เทคโนโลยียุคใหม่ : วิดีโออนาคตจะเลือกซื้อแบบไหนดี," คลังสมอง 3 (พฤษภาคม 2526) : 60.

³ สนั่น ปัทมะทิน, "บทบาทและพิษสงของวิดีโอ," วารสารศาสตร์ 30 ปี, เอกสาร ที่ระลึก 30 ปี วารสารศาสตร์ (พฤศจิกายน 2527) : 9.

มาจากคำภาษาอังกฤษว่า video อ่านว่า วิด-ดี-โอ⁴ แต่ตามศัพท์วิทยาศาสตร์ของราชบัณฑิต-สถาน พ.ศ. 2528⁵ ได้บัญญัติคำว่า video ว่า "วีดิทัศน์" และคำว่า video tape ให้ใช้ "แถบวีดิทัศน์" ซึ่งคำว่า "วีดิ" ได้มาจากคำภาษาบาลีว่า "วีตติ" เป็นคำนามหมายถึง ความยินดี หรือความสบาย⁶

วีดิโอ⁷ (video) หมายถึงส่วนที่มองเห็น (visual) หรือส่วนที่เป็นภาพ (picture, image) ในรายการวิทยุโทรทัศน์หรือจากการฉายภาพหรือภาพยนตร์ ซึ่งแตกต่างจากส่วนของเสียง (audio) ในปัจจุบันมักจะใช้เรียกย่อแทนคำว่า "วีดิโอเทป" มากกว่าอย่างอื่น ถ้ามุ่งให้ความหมายเฉพาะก็มักจะระบุไว้ชัดเจน เช่น เครื่องวีดิโอเทปหรือเครื่องเล่นและบันทึก-วีดิโอเทป และวีดิโอเกมส์ เหล่านี้เป็นต้น⁸ แต่สำหรับประชาชนโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว เมื่อกล่าวถึงวีดิโอ หรือวีดิโอแล้วจะหมายถึงวีดิโอเทป (video tape) และตัวเครื่องเล่นวีดิโอ หรือตัวเครื่องบันทึกวีดิโอเทป หรือเครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์ (Video Tape Recorder หรือ VTR) ฉะนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ในที่นี้หากกล่าวถึงวีดิโอจะหมายถึงความถึงเครื่องบันทึกวีดิโอเทป (VTR) วีดิโอเทป (video tape) และเนื้อหาสาระในวีดิโอเทป หรือหมายถึงความถึงอย่างใดอย่างหนึ่ง

บริษัท Ampex ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ผลิตเครื่องบันทึกวีดิโอเทปมาใช้งานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1956 แต่ในขณะนั้นเป็นเครื่องที่มีขนาดใหญ่และราคาสูงมาก ต่อมาประมาณปี ค.ศ.

⁴ Philip Babcock Gove and The Merriam Webster Editorial Staff ed., Webster's Third New International Dictionary, (Springfield Massachusetts : G. & C. Merriam Company 1971), p. 2551.

⁵ ราชบัณฑิตยสถาน. ศัพท์วิทยาศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร : บริษัทเพื่อนพิมพ์จำกัด, 2528) หน้า 139.

⁶ สัมภาษณ์ สนั่น ปัทมะทิน, วิทยากร, 4 กรกฎาคม 2529.

⁷ สนั่น ปัทมะทิน, บรรณาธิการ, ศัพท์านุกรมสื่อสารมวลชนเล่ม 1 (กรุงเทพมหานคร : แผนกสื่อสารวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า ข. 69.

⁸ สนั่น ปัทมะทิน, "บทบาทและพิษสงของวีดิโอ," หน้า 9.

1969 บริษัท Sony ประเทศญี่ปุ่นได้พัฒนาขนาดของวิดีโอเทปจากขนาดกว้าง 2 นิ้วให้เหลือความกว้างเพียง $\frac{3}{4}$ นิ้ว และทำเป็นคาส์ (cassette) เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง จึงทำให้เป็นที่นิยมและแพร่หลายอย่างกว้างขวางรวดเร็วตั้งแต่ ค.ศ. 1972 เป็นต้นมา⁹

เมื่อพิจารณาการขยายตัวของวิดีโอในประเทศไทยแล้ว ปรากฏว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากสถิติการนำเข้าที่ไม่รวมของหนีภาษี และการนำเข้าโดยนักท่องเที่ยว เป็นต้นคือ¹⁰

ตารางที่ 1 : สถิติการนำเข้าของวิดีโอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521-2526

ปี	(พัน) จำนวน	% เพิ่ม (ลด)
'21	1.0	-
'22	2.0	100
'23	4.2	110
'24	11.5	173
'25	32.6	183
'26	64.6	98

⁹Mike Bisacre, Peter Way and Martin Preston ed., "Electronics in action : Equipment - Video recorders," The Illustrated Encyclopedia of Science and the Future (London : Marshall Cavendish Ltd., 1983), pp. 368-372.

¹⁰"Video 84", ฐานเศรษฐกิจ (ฉบับพิเศษ) (9-14 เมษายน 2527) : 12.

ในปลายปี พ.ศ. 2527 จะมีความต้องการเพิ่มจากปี 2526 30% ซึ่งคิดเป็นจำนวน 84,000 เครื่องต่อปี หรือประมาณเดือนละ 7,000 เครื่อง และมีของหนีภาษีอีกประมาณเดือนละ 3,000 เครื่อง รวมความต้องการในปี 2527 ประมาณ 10,000 เครื่องต่อเดือนหรือ 120,000 เครื่องต่อปี¹¹

กล่าวโดยสรุปคือ หากพิจารณาจากอัตราการนำเข้า (ทั้งแบบหลีกเลี่ยงภาษี หรือลักลอบนำเข้า และจากบริษัทผู้นำเข้าเพื่อการค้า) และจำหน่ายเครื่องบันทึกวิดีโอเทป วิดีโอเทปแบบเทปคาสเซ็ทและโทรทัศน์สี ซึ่งเป็นองค์ประกอบของวิดีโอแล้ว จะพบว่าในแต่ละปีมีตัวเลขสูงขึ้นสำหรับเครื่องบันทึกเทปโทรทัศน์แล้ว "...เมื่อสิ้นปี 2526 ที่ผ่านมาขนาดของตลาดพุ่งขึ้นจาก 25,000 เครื่อง เป็น 90,000 เครื่อง หรือเพิ่มขึ้น 80% และประมาณกันว่าในปี 2527, 2528 และ 2529 จะมีอัตราเติบโตของตลาดเป็น 33%, 25% และ 33% ตามลำดับ"¹²

ทางด้านวิดีโอเทปแบบเทปคาสเซ็ทนั้น "จะเห็นว่าช่วง 2522-2523 มีการขยายตัวสูง 194% และลดลงในปี 2524 ในขณะที่ช่วง 2 ปีหลังกลับพุ่งขึ้นเป็น 887% และ 417% ในปี 2525 และ 2526 ตามลำดับ"¹³ ในทำนองเดียวกัน ปริมาณการนำเข้าของเครื่องรับโทรทัศน์สีเอง ก็มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และคาดว่าจะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากอัตราการนำเข้าของเครื่องบันทึกวิดีโอเทปที่ใช้ตามบ้านก็เป็นได้¹⁴

สาเหตุที่ทำให้วิดีโอ เป็นที่ยอมรับต่อผู้ใช้โดยทั่วไปก็เพราะมีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะที่เอื้อประโยชน์อย่างมากต่อการนำไปใช้งาน วิดีโอประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วน คือส่วนของอุปกรณ์ (hardware) ซึ่งประกอบด้วยกล้องถ่ายวิดีโอเทป (video camera) เครื่องบันทึกวิดีโอเทป (Video Tape Recorder หรือ VTR) และเครื่องรับภาพ (TV monitor receiver) และส่วนที่สองซึ่งเป็นส่วนของวัสดุอุปกรณ์ (software) ได้แก่

¹¹ เรื่องเดียวกัน.

¹² คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงานการสัมมนาเรื่องวิดีโอในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน, " 8 กันยายน 2527, หน้า 10.

¹³ เรื่องเดียวกัน.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน.

เทปบันทึกภาพ (video tape) ที่ใช้สำหรับการบันทึกภาพ ซึ่งปรากฏอยู่ในรูปของม้วนเทป-
คาสเซ็ทภาพ (video tape cassette) แผ่นดิสก์ (video disc) และเทป rell to rell

ตัว เครื่องบันทึกวิดีโอ เทปสามารถจับปัญหาข้อจำกัดของสื่อโทรทัศน์ลงไปได้ นั่นคือ
ช่วยขจัดปัญหาเรื่องเวลาในการชมโทรทัศน์ เพราะสามารถใช้บันทึกรายการโทรทัศน์ไว้เพื่อนำ
มาฉายชมในเวลาอื่นได้ เมื่อมีเวลาว่าง หรือสะดวก ไม่จำเป็นต้องชมรายการโทรทัศน์ตาม
เวลาที่กำหนดอีกต่อไป¹⁵ โดยการตั้งเวลามันทีกล่วงหน้าไว้ เมื่อถึงเวลาที่ตั้งไว้เครื่องจะเริ่ม
บันทึกรายการ แล้วมิตเองเมื่อ เทปหมด ที่พิเศษยิ่งขึ้นคือสามารถบันทึกรายการของอีกสถานีหนึ่ง
ในขณะที่เรานั่งชมอีกรายการหนึ่งในเวลาเดียวกัน¹⁶ ยิ่งไปกว่านั้นยังขจัดปัญหาเกี่ยวกับเทคนิค
หรือการติดตั้งให้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องอาศัยเสาอากาศสูง ๆ หากอยู่ในต่างจังหวัด
เพียงแต่เลือกช่องให้ตรงกับความถี่ของโทรทัศน์ก็สามารถชมได้โดยไม่ต้องคิดแปลงใด ๆ ใน
เครื่องรับโทรทัศน์เลย

ไม่เพียงแต่คุณสมบัติพิเศษเฉพาะของ เครื่องบันทึกวิดีโอ เทปที่ทำให้สื่อชนิดนี้ได้รับความ
นิยมอย่างกว้างขวางดังที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นเท่านั้น แต่ส่วนประกอบอื่น ๆ ได้แก่วิดีโอ เทป
และเครื่องมือการบันทึกภาพ (กล้องถ่ายวิดีโอ เทป) ยังประกอบด้วยคุณสมบัติที่ดีหลายประการ
อันเป็นส่วนส่งเสริมให้วิดีโอกลายเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายยิ่งขึ้นคือความประหยัด สะดวก และ
รวดเร็วในการใช้งาน ดังมีรายละเอียดพอที่จะนำเสนอคือ¹⁷

1. ลดค่าใช้จ่ายในการบันทึกภาพ เนื่องจากสามารถลบทิ้งแล้วบันทึกซ้ำใหม่ได้
โดยไม่ต้องใช้กำลังคนมาก เพราะเครื่องมือมีขนาดเล็กและน้อยชิ้น

¹⁵ ไตรรัตน์ ใจสำราญ, "วิดีโอเทปคืออะไร," วารสารสื่อสารมวลชน
2 (พฤศจิกายน 2524 - มีนาคม 2525) : 35.

¹⁶ ยู่หุบ (นามแฝง), "วิดีโอเราเรียกมันว่า - ก้าวกระโดดของมนุษยชาติ,"
ธุรกิจการเงิน 3 (พฤษภาคม 2525) : 47.

¹⁷ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงาน-
การสัมมนาเรื่องวิดีโอ....," หน้า 9.

ในสมัยก่อนที่ยังไม่มีการคิดค้นเครื่องบันทึกวิดีโอ เทป และวิดีโอ เทปขึ้นมาใช้นั้น หากเราต้องการที่จะบันทึกภาพหรือภาพยนตร์ เรื่องใด เรื่องหนึ่ง เพื่อไว้ใช้ต่อไปในภายหลังแล้ว จะต้องใช้ฟิล์มถ่าย เป็นภาพ เก็บไว้ในรูปของภาพนิ่งและภาพยนตร์ เมื่อต้องการที่จะนำภาพ เหล่านั้นกลับมาชมอีก ก็ต้องใช้วิธีอัด เป็นแผ่น หรือทำเป็นสไลด์ หรือฉายเป็นภาพยนตร์ชม ปัญหาที่จะต้องตามมาอีกก็คือปัญหา เรื่องเสียงว่าจะอัด เสียงลงไปแบบใดนับว่าเป็นการยุ่งยากและมีขั้นตอนในการทำมากมาย เป็นการสิ้น เปลืองทั้งเวลาและทรัพย์สิน แต่ภายหลังที่มีการใช้วิดีโอแล้ว อาจกล่าวได้ว่า

“...สิ่งของทั้งหลายทั้งปวงที่เพียรพยายามประดิษฐ์กันมาแทบย่ำแย่ก็ด้วยความสำคัญลงไปหมด จนถึงขนาดที่ว่า บรรดาอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับฟิล์มต่าง ๆ อันมิได้มีอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเกี่ยวข้องนั้น เกือบจะจางหายไปจากตลาด หรือบางแห่งที่ยังอาจ เหลือค้างอยู่ก็มีได้ทำทำว่าจะมีผู้สนใจซื้อสัก เท่าใดเลย...”¹⁸

นั่นก็คือ สื่อวิดีโอช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบันทึกภาพและเสียง เพราะมีขั้นตอนในการทำไม่มากและยังไม่ต้องใช้กำลังคนมากอีกด้วย ประเด็นที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือตัววิดีโอ เทปนั้นสามารถลบล้างออกได้โดยง่ายหากไม่ต้องการหรือภาพเสีย แล้วสามารถนำกลับมาบันทึกซ้ำใหม่ได้อีก โดยที่คุณภาพยังคงเหมือนเดิม สำหรับตัว เครื่องมือการบันทึกภาพนั้นมีขนาดเล็กและน้อยชิ้นทำให้สะดวกแก่การใช้และพกติดตัว และราคายังมีแนวโน้มที่จะลดลงเรื่อย ๆ

จากประโยชน์ดังกล่าวจึงได้มีการนำวิดีโอ เทปมาใช้แทนฟิล์มในการถ่ายทำภาพยนตร์ และใช้แทนฟิล์ม 16 มม. ของสถานีโทรทัศน์ ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตลงไปได้มาก¹⁹ ไม่เพียงแต่จะสิ้น เปลืองน้อยกว่าการใช้ฟิล์มแล้ว การใช้วิดีโอ เทปยังสามารถทำการตัดต่อได้ง่าย เนื่องจากสามารถบังคับภาพให้ถอยหลัง หยุดนิ่ง หรือวิ่งซ้ำ ฯลฯ ได้ และการตัดต่อยังทำได้สนิทจนแทบจะไม่ว่าตรงใดคือรอยตัดต่อโดยอาศัยกลไกสำหรับการตัดต่อของเครื่องบันทึกวิดีโอ เทปช่วย²⁰

¹⁸วิชัย รัชตะนาวิน, "เทปบันทึกภาพ," วารสารวิทยบริการ 4 (กันยายน 2525) : 56.

¹⁹โลทัส อีทเทอร์, (นามแฝง) "อนาคตของวิดีโอในสายตาของประชาชนจีน," วิดีโอรีวิว 3 (2527) : 35.

²⁰วิชัย รัชตะนาวิน, หน้า 56.

2. รวดเร็วในการใช้ คือ เมื่อบันทึกภาพไว้ แล้วสามารถรอกกลับมาชมได้ในทันที เป็นการสะดวกต่อผู้ออกรายการและผู้ตรวจควบคุมรายการ

หากใช้สื่อวีดิโอบันทึก เหตุการณ์พิเศษ หรือ เหตุการณ์เฉพาะ เรื่องให้กับผู้สนใจในวงการนั้น ๆ (เช่น การผ่าตัดครั้งสำคัญ ๆ ในวงการแพทย์ ความต้านกีฬาประเภทต่าง ๆ ด้านเกษตรกรรม หรือบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๆ ทั้งที่เป็นเรื่องส่วนตัว เช่น งานมงคลสมรส หรือเหตุการณ์ที่คนทั่ว ๆ ไปให้ความสำคัญเหล่านี้เป็นต้น) แล้วสามารถเล่นดูได้ในทันที ไม่ต้องนำมาล้างก่อนเหมือนการถ่ายภาพยนตร์ ภาพที่บันทึกไว้นี้จะเก็บไว้ได้นานตามความต้องการและสามารถนำมาชมได้ตลอดเวลา การเก็บรักษาทำได้สะดวกเนื่องจากมีขนาดเล็ก

สำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์ หรือรายการของสถานีโทรทัศน์หรือรายการใด ๆ ก็ตาม หากใช้วีดิโอแล้วจะช่วยอำนวยความสะดวกและสร้างความรวดเร็วแก่ผู้ออกรายการและผู้ตรวจควบคุมรายการ เพราะจะช่วยจัดอุปสรรคเรื่องเวลาและค่าใช้จ่ายไปได้ กล่าวคือหากเสียหรือใช้ไม่ได้ก็ไม่ต้องทำการถ่ายทำใหม่ตั้งแต่ต้น เนื่องจากสามารถเล่นดูได้ในทันทีทำให้แก้ไขได้ง่าย ลักษณะเช่นนี้จะช่วยผู้ออกรายการอีกทางหนึ่งด้วย

3. การทำสำเนา (Copy) รายการจาก Master tape ทำได้ง่ายและหลายครั้ง โดยไม่ต้องใช้อุปกรณ์พิเศษใด ๆ เพียงแต่มีเครื่องบันทึกวีดิโอเทปอีกเครื่องหนึ่งมาตั้งคู่กัน (เหมือนการบันทึกเสียงจากวิทยุ) ก็สามารถถ่ายทอดสำเนากันได้

4. ใช้ได้ทั้งกับเครื่องรับวงจรปิดและสถานีโทรทัศน์ในการแพร่ภาพออกอากาศ

เป็นที่ตั้งข้อสงสัยเกิดขึ้นว่า มีการแข่งขันในด้านการพัฒนาทางเทคนิคของกลุ่มบริษัทผู้ผลิตวีดิโออย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้ลูกค้าได้รับความสะดวกสบาย และผลประโยชน์อย่างเต็มที่²¹ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการค้าคือ ดึงตลาดไว้ได้ ฉะนั้นอาจจะกล่าวได้ว่าในอนาคตข้างหน้าแล้วคุณสมบัติพิเศษหรือศักยภาพของวีดิโอนั้น จะต้องทวีเพิ่มขึ้นนานับการ สิ่งที่จะตามมาก็คือ ผลกระทบมากมายที่ยังไม่มีใครจะสามารถทำนายได้นั่นเอง กล่าวอย่างสั้น ๆ ก็คือ

²¹"Technology-Video Special Effects Continuing demand for electro image jugglers," TV. World 7 (March 1984) : 41.

"...วิวัฒนาการของวิดีโอจะยังไม่หยุดยั้งอยู่เพียงนี้ อนาคตของวิดีโอหมายถึงความเปลี่ยนแปลงอีกมากมาย..."²²

อนึ่ง ตามลักษณะการนำไปใช้งานแล้ว เราแบ่งเครื่องบันทึกวิดีโอเทปเป็น 2 แบบคือ²³

1. แบบ Professional used
2. แบบ Domestic used หรือ Home used

ข้อแตกต่างระหว่างเครื่องบันทึกวิดีโอเทปแบบ Professional used และ Domestic used หรือ Home used คือคุณภาพและความทนทานของเครื่อง กล่าวคือ แบบ Professional used จะมีคุณภาพในการใช้งานและความทนทานของเครื่องมากกว่า จึงเป็นเหตุให้ได้รับความนิยมใช้มากในสถานีโทรทัศน์ ในขณะที่แบบ Domestic used หรือ Home used เป็นที่นิยมใช้ตามบ้านทั่วไป

สิ่งที่ไม่อาจละเลยไม่ กล่าวถึงเกี่ยวกับการนำสื่อวิดีโอเข้ามาใช้ในสังคมบ้านเราก็คือบทบาทของวิดีโอในด้านต่าง ๆ

1. วงการแพทย์²⁴

ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาวิวัฒนาการแพทย์ได้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ และนวัตกรรมใช้ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น สื่อวิดีโอก็เป็นนวัตกรรมหนึ่งซึ่งช่วยให้การดำเนินงานทั้งทางด้านการสื่อสารและการทดลอง ฯลฯ เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

²²โลทัส อีทเทอร์, วิดีโอรีวิว, หน้า 33.

²³สัมภาษณ์ ศรัณย์ วิฑูรย์วงศ์, วิศวกรประจำสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7, 7 ธันวาคม 2528.

²⁴คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงานการสัมมนาเรื่องวิดีโอ...", หน้า 11.

วิดีโอที่ใช้ด้านการแพทย์นั้น ส่วนใหญ่นิยมใช้เพื่อช่วยสอนนักศึกษาแพทย์ และให้ การศึกษาแก่ผู้ป่วยมากที่สุด นอกจากนี้วิดีโอยังเป็นเครื่องมือการสื่อสารที่สำคัญต่อวงการแพทย์ ในด้านการฝึกอบรมต่าง ๆ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์อีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าแนวโน้มในการนำ วิดีโอมาใช้ในวงการแพทย์ดูจะมีอัตราสูงขึ้น และเป็นไปด้วยดี คาดว่าในอนาคตวิดีโอจะมีความ สำคัญต่อวงการแพทย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการใช้งานในวงการอื่น ๆ เลย

2. ด้านการเกษตร²⁵

ปัจจุบันมีผลงานวิจัยทางการเกษตรมากมายหลายประเภท ทั้งที่พร้อมที่จะนำ ไปใช้ถ่ายทอดได้เลย และจะต้องประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์เสียก่อนที่จะนำไปถ่ายทอด แต่เท่าที่ผ่านมาผลงานวิจัยใหม่ ๆ เหล่านี้ยังมีได้มีการปรับใช้และถ่ายทอดไปสู่สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร ตลอดจนประชาชนผู้สนใจเท่าที่ควร ฉะนั้นเพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายของการ พัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงจำเป็นต้องหาวิธีนำผลงานวิจัย ทางการเกษตรต่าง ๆ ออกมาสู่เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ เหตุนี้จึงได้มีการนำสื่อวิดีโอมาใช้ถ่ายทอดผลงานเหล่านั้น และวิดีโอก็ได้กลายเป็นสื่อโสตทัศนูปกรณ์ ที่สำคัญมากสำหรับการดำเนินการด้านนี้ด้วย ประโยชน์ของการใช้วิดีโอสำหรับการเผยแพร่ผลงาน วิจัยด้านการเกษตรคือ

ก. วิดีโอ เป็นสื่อที่ช่วยสร้างความสนใจให้แก่ทั้งนักวิจัยและผู้สนใจ เพราะ สามารถแสดงเนื้อหา และขั้นตอนของการปฏิบัติต่าง ๆ ได้อย่างละเอียด ทำให้ผู้สนใจ เข้าใจ ในเนื้อหาและการนำไปปรับใช้ได้ง่ายขึ้น

ข. วิดีโอ เหมาะสำหรับการบันทึกการทดลอง หรือผลการวิจัยทางด้าน เกษตร ที่ต้องการดูแลทันที

ค. วิดีโอ สามารถเล่นได้ทั้งในที่ที่มีแสงสว่าง หรือในที่มืดก็ได้ จึงสะดวกสบาย ในการนำไปถ่ายทอดหรือเผยแพร่งานวิจัยทางด้าน เกษตร

²⁵ วิโรจ อัมพิตักษ์, "การใช้เทปโทรทัศน์ในการถ่ายทอดผลงานวิจัยทางการเกษตร," ข่าวสาร เกษตรศาสตร์ 3 (มิถุนายน-กรกฎาคม 2526) : 43-45.

3. วงการศึกษา²⁶

วิดีโอในวันจะมีบทบาทสำคัญยิ่งในวงการศึกษาที่ใช้สื่อโทรทัศน์ เนื่องจากราคาของอุปกรณ์วิดีโอลดลง และปัญหาทางด้านเทคนิคก็ลดลงอีกด้วย

ในการเปิดสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง หากนำสื่อวิดีโอเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือช่วยสอนแล้วจะทำให้ลดปัญหาต่าง ๆ ลงไปได้มาก และเอื้ออำนวยความสะดวกได้มากมาย กล่าวคือ หากมีนักเรียนหรือนักศึกษาจำนวนมากก็ไม่จำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ๆ และยังเป็นภาระคงไว้ซึ่งคุณภาพของเนื้อหาวิชาให้ทุกคนได้ข้อมูลที่เท่าเทียมกันหมด ถ้าต้องสอนซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งก็สามารถนำมาเปิดดูได้ตลอดเวลา ทำให้ผู้สอนไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยและเสียเวลาสอนซ้ำ ๆ กัน นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกต่อผู้เรียนและผู้สอนในการที่จะสามารถเลือกเรียน หรือสอนได้ในเวลาต่าง ๆ กัน

การใช้สื่อวิดีโอกับหลักสูตรการเรียนการสอนต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยภาคบรรยาย และทดลองหรือปฏิบัติการในห้องปฏิบัติการ จะสามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คือผู้เรียนในห้องปฏิบัติการสามารถเปิดชมได้ในทันทีทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติ นับได้ว่าก่อประโยชน์อย่างมากต่อการประเมินผลการเรียนการสอน ยิ่งไปกว่านั้นตัวผู้เรียน-ผู้สอนสามารถเป็นผู้ผลิตรายการได้เอง ตั้งแต่การบันทึกข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปจนถึงการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้แก่การประเมินการสอนของครูฝึกสอน การบรรยายจากแขกผู้รับเชิญต่าง ๆ รวมทั้งการนำนักเรียนเข้าสู่บทเรียน เช่นนำไปสู่สถานที่ต่าง ๆ โดยไม่ต้องเสียเวลาออกไปศึกษานอกสถานที่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาที่สะดวก และประหยัดเงินตราอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ไม่เพียงแต่สื่อวิดีโอจะมีประโยชน์ต่อการศึกษาในห้องเรียนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อศึกษานอกห้องเรียนอีกด้วย โดยใช้ประกอบการบรรยาย สาธิตด้านวิชาเรียนต่าง ๆ ด้านกีฬาและวิชาการอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี นับได้ว่าวิดีโอ

²⁶ ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, "รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทและอิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการศึกษาของชาติ," 19, 26-27 มกราคม 2528, หน้า 143.

เป็นสื่อการสอนที่ทรงคุณค่า²⁷

"ประโยชน์ที่จะได้จากตำราวิดีโอ คือ เด็กได้เห็นทั้งภาพยนตร์ได้ฟังทั้งเสียงในฟิล์มเหมือนกับการชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ วิดีโอสามารถมีบทบาทต่อเด็กเท่า ๆ กับโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ คือมีอิทธิพลสร้างภาพประทับใจเด็กได้มาก...ให้ความเข้าใจแก่เด็กมากกว่าไปนั่งฟังเลคเชอร์ เราใจกว่าฟังครูบรรยาย เพราะภาพที่เคลื่อนไหวนั้นถึงตาถึงหูเด็กไม่เบื่อ"²⁸

นอกเหนือจากประโยชน์พื้นฐานของวิดีโอเพื่อการศึกษาคือ การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ยังได้มีการนำวิดีโอไปใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ ในด้านการประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรม และงานเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

อนึ่ง สำหรับงานด้านโสตทัศนอุปกรณ์ของห้องสมุดต่าง ๆ แล้ว สื่อวิดีโอเป็นโสตทัศนอุปกรณ์ที่สำคัญมาก โดยสามารถใช้เพื่อทำสำเนาสไลด์หรือภาพยนตร์เก็บไว้ได้ จากปรากฏการณ์นี้จึงมีแนวโน้มว่าจะนำสื่อวิดีโอมาใช้สำหรับฝ่ายโสตทัศนอุปกรณ์ห้องสมุดเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาต่ำลง²⁹

4. วงการธุรกิจและอุตสาหกรรม

แต่เดิมนั้นในวงการธุรกิจต่าง ๆ มักจะจัดทำรายการข่าว ละคร รายการสารบันเทิง หรือข้อมูลต่าง ๆ ในรูปภาพยนตร์หรือสิ่งตีพิมพ์ แต่ภายหลังวิดีโอได้เข้ามามีบทบาทแทนและขยายการใช้งานกว้างขวางออกไป ทั้งในธุรกิจขนาดใหญ่และเล็ก เพราะวิดีโอจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย กำลังคน และการผลิตรายการทำได้สะดวกขึ้น เพราะเทคนิคต่าง ๆ ไม่ยุ่งยาก

²⁷ ยี่หุบ, ธุรกิจการเงิน

²⁸ ไพบุลย์ จันทยศ, "วิดีโอเทปก้าวใหม่ของการสร้างตำราเรียน," สารพัฒนา-หลักสูตร 25 (ตุลาคม-พฤศจิกายน 2526) : 42.

²⁹ Thomson, Antrony Hugh, "Guidelines for the provision of Video Viewing facilities in Libraries," วารสารวิทยบริการ 6 (กันยายน 2527) : 50-60.

การใช้วิดีโอในวงการธุรกิจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ³⁰

ก. วงการธุรกิจอุตสาหกรรม มีการใช้วิดีโออย่างแพร่หลายขึ้นในวงการอุตสาหกรรม

เพื่อ

1. การอบรมการบริการ
2. ใช้ในการวิเคราะห์เทคนิคและการชี้ให้เห็นถึงข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน
3. ใช้บันทึกโปรแกรมสำหรับสอนให้คนงานทำงานได้อย่างปลอดภัยมากขึ้น
4. ใช้ในการแนะนำหรืออธิบายผลิตภัณฑ์ใหม่ - เทคนิคใหม่หรือเครื่องมือใหม่ ๆ
5. ใช้ในการอบรมพนักงานใหม่ และชี้แจงให้เห็นถึงผลประโยชน์ของแผนงานต่าง ๆ
6. ใช้ในการให้สัมภาษณ์ในระหว่างเวลาทำงาน หรือเวลาอาหารแก่คนงาน

กล่าวได้ว่า การใช้วิดีโอในวงการธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นที่ต้องการมากต่อการบริการงานขององค์การธุรกิจทั้งหลาย

ข. ธุรกิจในการบันเทิงและโฆษณาประชาสัมพันธ์กับธุรกิจทั่ว ๆ ไป

ขณะนี้มีศูนย์บริการให้เช่าม้วนเทปวิดีโอทั้งขนาดเล็กและใหญ่อยู่โดยทั่วไปไม่ต่ำกว่า 700 แห่ง แบ่งเป็นในกรุงเทพฯ 250 ศูนย์และต่างจังหวัด 450 ศูนย์³¹ และยังมีแนวโน้มว่าจะขยายเครือข่ายบริการออกไปเรื่อย ๆ ตามศูนย์บริการเหล่านี้ มีม้วนเทปวิดีโอไว้ให้เลือกเช่าหรือแลกเปลี่ยนในอัตราถูกมาก (ระหว่างม้วนหรือเรื่องละ 10-30 บาท) ยิ่งไปกว่านั้น ขณะนี้มีศูนย์บริการในกรุงเทพฯ นอกจากจะมีบริการแบบสมาชิกแล้วยังบริการส่งม้วนเทปให้ถึงบ้านอีกด้วย

³⁰ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงานการสัมมนาเรื่องวิดีโอ...." หน้า 12.

³¹ ระวีวรรณ ประกอบผล, "เคเบิลทีวีกับนโยบายการสื่อสารของชาติ," รายงานการประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับปัญหาเคเบิลทีวีกับนโยบายการสื่อสารแห่งชาติ 2526, หน้า 3. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

"...โดยศูนย์บริการนี้จะมีฝ่ายสมาชิกคอยออกไปรษณียบัตร แจงรายชื่อหนังใหม่ หรือหนังดีไปยังลูกค้า คือสมาชิก เป็นระยะ ๆ ลูกค้าสนใจหนังเรื่องไหนยกหู โทรศัพท์... "สายส่ง" คือ พนักงานส่งด้วยมอเตอร์ไซด์มาส่งถึงหัวบันไดบ้าน พร้อมเก็บเงินไปเรียบร้อย... สำหรับในต่างจังหวัดลักษณะความเป็นสมาชิก จัดเป็นระบบทางสายเคเบิลไปยังบ้านสมาชิก... แล้วฉายภาพยนตร์ออกไป เป็นเวลา"³²

สถานการณ์เหล่านี้ถือว่าเป็นการสะดวกและประหยัดมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การไปชม ภาพยนตร์ เพราะสามารถชมได้ทั้งครอบครัวอยู่ที่บ้าน โดยไม่ต้องออกไปเผชิญกับความสับสน วุ่นวายของสังคมนอกบ้าน และปราศจากภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินอีกด้วย เพราะไม่ต้องไปเสี่ยงต่อ ปัญหาอาชญากรรมที่พบกันอยู่บ่อย ๆ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ อาทิการยกพวกตีกัน การจี้ปล้น หรือ การวางระเบิดเป็นต้น ในภาวะเช่นนี้ประเด็นที่น่าสนใจคือ วงการภาพยนตร์คงจะได้รับความ กระตกระเทือนมิใช่น้อย แม้ตามร้านอาหารและร้านกาแฟเป็นจำนวนมากมายังใช้การฉาย- ภาพยนตร์วิดีโอเพื่อดึงดูดลูกค้า ไม่ใช่เฉพาะแต่ประเทศไทยเท่านั้นที่เผชิญกับปัญหานี้ ในอินเดีย และนานาประเทศก็กำลังประสบปัญหานี้เช่นกัน³³ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสหรัฐอเมริกาถึงกับ มีการจัดสร้างโรงภาพยนตร์ฉายวิดีโอขึ้นเรียกว่า เป็นโรงหนังขนาดเล็กที่ผู้คนได้ถึง 550 ที่นั่ง และบนจอนั้นมีขนาดใกล้เคียงกับจอภาพยนตร์ 35 มม. ในขณะเดียวกันในประเทศญี่ปุ่นเองก็มี "วิดีโอเธียเตอร์" (Video Theater)³⁴ เช่นกัน

ผลกระทบต่อวงการภาพยนตร์ ยังเกิดจากการนำวิดีโอ เทปบันทึกรายการภาพยนตร์ ดัง ๆ จำหน่ายหลังจากที่ภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ เข้าฉายในโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งไม่นาน ชำยยัง ไม่มีการเซ็นเซอร์อีกด้วย วิดีโอจึงได้กลายมาเป็นคู่แข่งที่สำคัญของวงการภาพยนตร์ จนกระทั่งมี ปัญหาลิขสิทธิ์วิดีโอเกิดขึ้น³⁵ และปัญหาการละเมิดสิทธิ์นี้เองได้ขยายไปทั่วทั้งในอังกฤษ ลาติน-

³² "วิดีโอ สงครามต่อต้านเทคโนโลยีและสถาปนาการผูกขาด." สยามรัฐสัปดาห์- วิจารณ์ 9 (สิงหาคม 2526) : 19.

³³ "Ready for Battle," ABC : Asian Broadcasting 13 (February, 1984) : 22.

³⁴ "คลื่นข่าว," วิดีโอรีวิว 3 (พ.ศ. 2527) : 19.

³⁵ "คดีลิขสิทธิ์วิดีโอ," วิดีโอทีวี 3 (พ.ศ. 2528) : 28.

อเมริกาและออสเตรเลีย ยังผลให้โรงภาพยนตร์ที่ถูกต้องตามกฎหมายต้องเริ่มปิดตัวเองเพราะการแพร่หลายของวิดีโอ³⁶ ในทำนองเดียวกันประเทศไทยแถบตะวันออกกลางเอง ก็มีวิดีโอออกวางจำหน่ายกันเกล็ดเหมือนในอังกฤษ³⁷ ปรากฏการณ์ในลักษณะเช่นนี้กำลังเกิดขึ้นในประเทศไทยเราเช่นกัน กล่าวคือ มีข้อขัดแย้งเกี่ยวกับลิขสิทธิ์อยู่เสมอ ๆ และเกิดปัญหาระหว่างศูนย์วิดีโอและบริษัทภาพยนตร์อยู่เนือง ๆ ดังจะเห็นได้ว่า ในระหว่างปี 2526 มีโรงภาพยนตร์ในต่างจังหวัดปิดตัวไปกว่า 50 แห่ง และคาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอีก³⁸

ปัจจุบันบริษัทโฆษณาต่างหันมาใช้ระบบวิดีโอในการถ่ายทำสปอตโฆษณากันมากขึ้น เพราะช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย และมั่นใจในคุณภาพและศักยภาพของวิดีโอ กล่าวคือ นำเทปวิดีโอมาใช้แทนฟิล์มภาพยนตร์ เป็นการประหยัดค่าฟิล์ม ค่าล้างฟิล์ม และประหยัดเวลาอีกด้วยทางด้านคุณภาพนั้น แม้ว่าจะถ่ายกลับไปกลับมาก็ไม่เสียคุณภาพ นอกจากนั้นยังสามารถทำเทคนิคพิเศษอื่น ๆ ได้อีก เช่นบันทึกภาพทีละภาพ (frame) สำหรับงานภาพเคลื่อนไหว (animation) ทำภาพช้าชนิดปรับความเร็วได้ทั้งเดินหน้าและถอยหลัง แช่ภาพ (freeze) ได้ และสามารถตัดต่อภาพได้เป็นอย่างดี³⁹ ฉะนั้นคงพอจะสรุปได้ว่าในอนาคตอันใกล้นี้วิดีโอจะเข้ามาแทนอุปกรณ์ที่ใช้ฟิล์มทั้งหมด⁴⁰

³⁶"Trace ends video price war," ABC : Asian Broadcasting (April-May 1984) : 22.

³⁷Patric Campbell, "Video Market Free-for all," TV. World (March 1984) : 12.

³⁸ต้นทาง (นามแฝง), "ลิขสิทธิ์วิดีโอ ปัญหาไม่รู้จักจบ," เส้นทางเศรษฐกิจ 19 (25 มีนาคม 2527) : 16.

³⁹"สปอตวิดีโอ : จะยึดครอง," ไทยแลนด์ธุรกิจ 4, 42 (สิงหาคม 2525) : 64-67.

⁴⁰วิชัย รัชตะนาวิน, หน้า 56.

5. การแพร่กระจายความก้าวหน้าของเครื่องมือการสื่อสารชนิดใหม่ เช่น วิดีโอ เข้ามาในประเทศไทยเราได้ส่งผลกระทบต่อวงการสื่อสารในลักษณะเดิมเป็นอันมาก คือส่งผลกระทบต่อสื่อสิ่งพิมพ์ และวงการโทรทัศน์

ความเปลี่ยนแปลงบางประการของสื่อสิ่งพิมพ์ อันเป็นผลมาจากการเข้ามาของสื่อวิดีโอ คือ เริ่มมีรูปแบบและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เจาะเฉพาะกลุ่มออกมาขายตามท้องตลาด เช่น มีนิตยสาร Video Review วิดีโอทีวี หรือการจัดทำคู่มือการเช่าไว้บริการ หรือมีหนังสือที่ส่งตรงมาจากต่างประเทศ เช่น นิตยสาร Videography, TV World และ Video เหล่านี้เป็นต้น เนื้อหาของหนังสือจำพวกนี้จะเกี่ยวข้องเฉพาะเรื่องที่มีวิดีโอไว้ในครอบครองควรจะทำอย่างไร ด้วยเหตุนี้เองผู้ที่มิชอบเล่นวิดีโอ เริ่มหันมาซื้อหนังสือประเภทนี้เพิ่มขึ้น ในที่สุดอาจจะลดความถี่ในการซื้อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ อ่านก็ได้ เช่นเดียวกับประชาชนในประเทศสิงคโปร์⁴¹

ในขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์เริ่มไหวตัว วงการโทรทัศน์เพื่อการค้าเองก็ได้รับผลกระทบจากศักยภาพของสื่อวิดีโอ เช่นเดียวกัน "...เชื่อว่าวิดีโอเทปจะเป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันอย่างใหม่ของชาวโลกในทศวรรษนี้ แทนที่โทรทัศน์ที่เคยเกือบจะเป็นสิ่งที่ทุก ๆ บ้านขาดไม่ได้ใน 10 ปีก่อน..."⁴² ทั้งนี้เพราะเรา "...อาจกล่าวได้ว่าวิดีโอคาสเซ็ทได้สนองความต้องการของลูกค้านั้นแล้วว่าเขามีโอกาส เป็นเสมือนผู้ผลิตรายการตามที่เขาใฝ่ฝัน จึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่ทำให้ลดสภาพผู้ดูที่เป็นมวลงลงไป..."⁴³

⁴¹ John A. Lent, "A revolt against a revolution : the fight against illegal video," Media Asia 11, (1984) : 28.

⁴² "วิดีโอเทป ปัจจัยที่ 5 แห่งทศวรรษใหม่," วารสารเศรษฐกิจ 148 (พ.ย. 2523) : 45.

⁴³ ดาราวรรณ สุขมาลาชาติ, "คลื่นลูกที่สามในโลกของการสื่อสาร," วารสารสื่อสาร-มวลง 2 (พฤศจิกายน-มีนาคม 2528) : 51.

Alfred Willener⁴⁴ ให้ความเห็นว่า บุคคลจำนวนหนึ่งใช้วิดีโอในฐานะ เครื่องมือการสื่อสารอัน เกิดจาก เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สร้างความสะดวกในการบันทึกภาพและ เสียง ไม่ว่าจะเพื่อการเก็บไว้หรือนำกลับมาดูในทันที แต่สำหรับบุคคลอีกกลุ่มหนึ่งแล้ว วิดีโอ เป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง การค้นหา และการนำมาซึ่งการ วิพากษ์วิจารณ์ แต่เหนือสิ่งอื่นใดแล้ววิดีโอมีศักยภาพในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผูกขาดของ โทรทัศน์ นั่นก็คือโทรทัศน์จะไม่สามารถคงอำนาจที่จะกำหนดไว้ว่า รายการใดควรจะเสนอ ต่อประชาชนผู้ชมรายการ หรือว่าควรจะเสนอเมื่อใด เวลาใด กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือจะมีการ แบ่งผู้รับสาร เป็นกลุ่ม เล็ก ๆ โดยอัตโนมัติไม่เป็นมวลชน (mass audience) อีกต่อไป ด้วย เหตุนี้ก็จะก่อให้เกิดปัญหาในการกำหนดหรือคาดคะเนเกี่ยวกับความคิด ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้รับสาร ซึ่งต่างไปจาก เดิม ที่สื่อมวลชน เคยเป็นตัวละครสำคัญที่ช่วยสร้างความ เข้าใจแบบ สากลให้เกิดขึ้นในสังคม โดยที่สามารถข้ามอุปสรรคทางด้านภาษา เวลา ชาติพันธุ์ ระยะทาง หรือขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้รับสารได้ สื่อมวลชนกำลังถูกท้าทายหรือแทนที่โดยชนิดของ การสื่อสารแบบใหม่⁴⁵

หากประชาชนมีอัตราการซื้อวิดีโอสูงขึ้นแล้ว ก็อาจจะเลิกชมรายการโทรทัศน์จาก สถานีธรรมดา และผลกระทบที่จะตามมาคือปัญหาเรื่องธุรกิจโฆษณา มีทางเป็นไปได้ว่าจะ อาจจะต้องมีการย้ายสื่อโฆษณาจากโทรทัศน์หันมาหาสื่อสิ่งพิมพ์ หรือนิตยสารเฉพาะด้านแทน⁴⁶ อย่าง เช่นประเทศออสเตรเลีย กำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้⁴⁷

⁴⁴ Alfred Willener, Guy Milliard and Alex Ganty, Videology and Utopia Explorations in New Medium (Great Britain : Routledge & Kegan Paul, 1976), p. 162.

⁴⁵ คาราวรรณ สุขุมชาติ, "คลื่นลูกที่สาม...", หน้า 52.

⁴⁶ ระวีวรรณ ประกอบผล, "เคเบิลทีวี...", หน้า 10.

⁴⁷ "Video Boom Affects TV. Advertising," ABC : Asian Broadcasting 11 (October 1983) : 10.

6. สังคมและวัฒนธรรม⁴⁸

จากรายงานการสัมมนาเรื่องวิดีโอในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน พอสรุปผลที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมได้คือ การที่จะนำสื่อวิดีโอเข้ามาใช้ในทางการสื่อสารในฐานะเทคโนโลยีทางการสื่อสารชนิดหนึ่งนั้น ย่อมจะมีผลกระทบโดยตรงทั้งในทางบวกและทางลบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ขึ้นกับเนื้อหาที่บันทึกลงไปในเทปและจุดประสงค์ในการนำไปใช้งานว่าจะเป็นไปได้ ในลักษณะใด และยังขึ้นกับความรับผิดชอบของแต่ละบุคคลในสังคมว่าต้องการให้เป็นไปอย่างไร

ผลโดยตรงของสื่อวิดีโอต่อสังคมและวัฒนธรรมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือทางบวกและทางลบ

ผลในทางบวกคือ

ก. ช่วยลดต้นทุนในการถ่ายทำหรือผลิตในประเทศ ทำให้วิดีโอเทปที่ผลิตขึ้นเพื่อการสร้างสรรค์สังคมเพิ่มมากขึ้น นั่นคือช่วยให้เราได้รายการที่มีคุณภาพดีขึ้น และเหมาะสมกับสภาพสังคม

ข. ในกรณีที่มีการนำวิดีโอเทปมาจากต่างประเทศ จะช่วยให้เราารู้ได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ สภาพต่าง ๆ ของคนหรือสัตว์ในสังคมและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้เรามีหูตาที่กว้างไกล เป็นการช่วยเผยแพร่วัฒนธรรมอีกทางหนึ่งด้วย

ค. วิดีโอทำให้คนได้ชมภาพยนตร์หรือรายการต่าง ๆ ได้อย่างเป็นส่วนตัวมากขึ้น บางครั้งอาจให้ผลดีแก่สุขภาพจิตของผู้ชม กล่าวคือการได้ชมภาพยนตร์ต้องห้ามต่าง ๆ อาจช่วยลดความตึงเครียด ชดเชยความก้าวร้าว ได้หนีโลกหรือหนีจากสังคมที่สับสนไปได้บ้าง

ผลในทางลบคือ

การได้รับเนื้อหาสาระทางด้านตะวันตกเข้ามาอย่างเต็มที่นั้น สิ่งที่จะหลีกเลี่ยงมิได้ก็คือ เท่ากับเป็นการรับเอาอิทธิพลด้านวัฒนธรรมเข้ามาด้วย หากเป็นเช่นนี้ต่อไป อาจจะเป็นการถูกครอบงำทางด้านวัฒนธรรมอย่างไม่ต้องสงสัย เช่น การแต่งกาย และการปฏิบัติตัว

⁴⁸ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงานการสัมมนาเรื่องวิดีโอ...", หน้า 13-14.

เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจเป็นผลเสียต่อผู้ชมบางส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนของชาติ ที่รับเอาวัฒนธรรมด้านตะวันตกเข้าไปโดยไม่มีกรกลั่นกรองให้เหมาะสมกับสภาพของคนและสังคม ผลสุดท้ายก็คืออาจทำให้เกิดปัญหาในสังคมขึ้นได้ในภายหลัง หรือทำให้สูญเสียเอกลักษณ์ของชาติไป

วิดีโอ นั้นจะมีส่วนในการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน เป็นอย่างเช่นเดียวกับสื่อมวลชนอื่น ๆ เช่น ทำให้ได้รู้ได้เห็นชีวิต สถานที่ต่าง ๆ เป็นการขยายความคิดและเพิ่มเติมข้อมูลต่าง ๆ ให้เด็ก ๆ และเยาวชนเหล่านั้น หากเนื้อหาสาระที่ปรากฏในวิดีโอไม่ได้มีส่วนช่วยเสริมในประเด็นนี้แล้วก็อาจจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างใหญ่หลวง เพราะว่าเด็ก ๆ และเยาวชนจะยังไม่สามารถแยกแยะสิ่งที่ดีหรือเลวได้ ไม่รู้ว่าสิ่งใดเป็นจริงหรือจินตนาการ และไม่รู้ว่าสิ่งใดเหมาะสมมากน้อยเพียงใด อาจรับในส่วนที่ไม่ถูกต้องเข้าไป อาทิ เมื่อชมภาพยนตร์หรือรายการที่ดูเคียด รุนแรง อาชญากรรมร้าย หรือตื่นเต้น เขย่าขวัญแล้ว กลับคิดว่าเป็นสิ่งที่สนุกสนานน่ากระทำตาม ทำให้มองสภาพในโลกเป็นเรื่องธรรมดา ๆ หรือมีฉะนั้นทำให้มีความเหี้ยมโหด

นอกจากนี้วิดีโอลามกอนาจารก็อาจมีส่วนทำลายศีลธรรมด้วย⁴⁹ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของวิดีโอ นั้น สิ่งที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงอย่างมากคือด้านความรุนแรงและเพศ⁵⁰ ทั้งนี้เพราะว่าเนื้อหาทั้ง 2 ประเภทจะมีผลกระทบต่อผู้ชม โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ในแง่ที่กระตุ้นให้ผู้ชมเกิดพฤติกรรมเลียนแบบขึ้นได้ด้วย ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐาน หรือข้อยืนยันที่ชัดเจนมาแสดงให้เห็นถึงผลกระทบในลักษณะที่กล่าวมาแล้วนี้ ซึ่งน่าจะได้มีการศึกษาต่อเรื่อย ๆ

⁴⁹ จันทรชัย หึงงประยูร, "มนุษย์พันธุ์ใหม่," มติชนสุดสัปดาห์ (23 มิถุนายน 2528) : 5.

⁵⁰ คอลัมน์สังสรรค์บันเทิง, "เค เบิลวิดีโออันตรายต่อคนทำหนัง-ประเทศชาติ," บ้านเมือง (30 มีนาคม 2529) : 11.

นอกจากจะมีม้วนเทปวิดีโอที่บรรจुरายการภาพยนตร์และบันเทิงอื่น ๆ แล้ว ขณะนี้ได้มีบริการวิดีโอ เทปข่าว ซึ่งจะ เป็นข่าวที่คัด เลือกลงมาเฉพาะข่าวสำคัญ ๆ นับว่าเหมาะสม สำหรับผู้ที่ต้องการข้อมูลมากกว่าที่จะรับได้จากโทรทัศน์หรือวิทยุ (ได้แก่ผู้บริการและนักธุรกิจ ระดับสูง) คือทำให้มีแหล่งข้อมูลมากขึ้นจากที่มีอยู่เดิม และย่อม เป็นโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร เหล่านั้นในลักษณะของการรายงานที่มองจากแง่มุมต่าง ๆ กัน ทำให้ไม่ต้องพึ่งพาแหล่งข่าวสาร ที่เป็นสื่อมวลชนแต่เพียงแหล่งเดียวอย่างแต่ก่อน เป็นการแสดงว่าผู้รับสารมีทางเลือกที่กว้างขวาง ขึ้น แต่ถึงกระนั้นก็ตามก็มีข้อ เสียตรงที่ว่า ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างผู้ที่มีเงินและผู้ที่ยากจน นั่นคือผู้มีเงินมีโอกาสที่จะรับข่าวสารมากขึ้นทุกที ในขณะที่ผู้ด้อยกว่าต้องรับจากสื่อมวลชนแต่ เพียงอย่างเดียว

7. การเมืองและความมั่นคงของประเทศ⁵¹

จากปัญหาที่รัฐบาลไม่สามารถควบคุมวิดีโอได้อย่างทั่วถึง อาจจะนำมาซึ่งการ ใช้สื่อชนิดนี้ เพื่อประโยชน์ทางการเมืองที่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐบาล เป็นการช่วยทางการเมือง หรือ ปลุกระดมมวลชนจนกลายเป็นภัยต่อประเทศชาติได้ในที่สุด⁵²

John A. Lent⁵³ แห่งคณะกรรมการสื่อสารและการละครของมหาวิทยาลัย เทม เบิล มลรัฐ เพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา ได้เสนอบทความเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อต่อต้านวิดีโอที่ผิดกฎหมาย ในประเทศภาคพื้นเอเชียหลายประเทศ อาทิเช่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย ชองกง บังคลาเทศ ปากีสถาน และอินเดีย ว่า ประเทศเหล่านี้ล้วนกำลังประสบปัญหาเพราะ "การพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างวิดีโอ ซึ่งเป็นสิ่งบันเทิงราคาถูกที่ใช้ในบ้านนั้น พวกโจรสลัดมีความรวดเร็วกว่ารัฐบาลในการควบคุมการลักลอบหนีภาษี และการปล้นสะดมภาพยนตร์ และบางที ก็เป็นการปล้นสะดมภาพยนตร์ที่ยังมิได้ผ่านการเซ็นเซอร์เลย" John A. Lent ได้ชี้ให้เห็น พิษสงของวิดีโอมากมายที่ประเทศเหล่านี้ได้รับ และสิ่งที่ John A. Lent กล่าวถึงและเน้นมาก คือ "วิดีโอ เทปสามารถนำประชาชนไปสัมผัสกับค่านิยมที่ตรงกันข้ามกับนโยบายของรัฐบาลและ

⁵¹ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, "รายงานการ-สัมมนาเรื่องวิดีโอ...", หน้า 14.

⁵² คอลัมน์สังสรรค์บันเทิง, หน้า 11.

⁵³ John A. Lent, "A revolt against...", pp. 25-30.

วัฒนธรรมของชาติ และขัดขวางความพยายามของรัฐบาลที่มุ่งจะรักษาเอกภาพทางเชื้อชาติของชาติไว้”

ไม่เพียงแต่ผลกระทบและศักยภาพของสื่อวิดีโอ เท่านั้นที่เป็นประเด็นที่น่าสนใจ ในสายตาของ Lorette J. Atienza⁵⁴ แล้ว วิดีโอยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศที่ไม่ควรมองข้ามไป เพราะในแง่ของการให้ข่าวสารแล้ว วิดีโอก็คือโทรทัศน์ นั่นคือวิดีโอสามารถทำหน้าที่ส่งข่าวสารจาก เบื้องบนไปสู่ เบื้องล่าง หรือจาก เมืองไปสู่ชนบท จากหัวหน้าไปยังประชาชนทั่วไป เหมือนกับโทรทัศน์ แต่อีกแง่หนึ่งแล้ววิดีโอไม่ใช่โทรทัศน์เสียทีเดียว แต่เป็นเพียงระบบโทรทัศน์ขนาดเล็ก ที่เป็นสื่อทำให้ผู้รับสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารในระหว่างชุมชนเดียวกัน หรือชุมชนต่อชุมชน ฉะนั้นจึงกลายเป็นบันไดในการนำสารกลับไปยังผู้นำ ไม่ว่าจะเป็นการเสนอเนื้อหาสาระ หรือปัญหาต่าง ๆ เรียกได้ว่าเป็นขอมข่ายระดับชาติ และในระดับบุคคลแล้ว วิดีโอได้ถูกสร้างขึ้นสำหรับบุคคลทั่ว ๆ ไปให้มีโอกาสได้ใช้ ซึ่งต่างจากโทรทัศน์ที่ผู้รับสารจะเป็นแค่เพียงผู้รับตลอดไป

ตามทัศนะของ J. Atienza แล้ว เราสามารถใช้วิดีโอเพื่อช่วยในการพัฒนาประเทศโดย

1. ใช้บันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๆ ได้ทั้งภาพและเสียงเป็นอย่างดี เช่นบันทึกการประชุมหรือการณรงค์ในเรื่องบางเรื่องของหน่วยงาน แต่บางโครงการก็ใช้วิดีโอ เพื่อเสนอเรื่องราวที่ผ่านมาแล้วอย่างสั้น ๆ
2. ใช้เพื่อการเสนอเรื่องราวบางเรื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศให้น่าตื่นเต้น รู้สึกว่าเรื่องที่น่ามาเสนอนั้น เป็นเรื่องราวที่สำคัญ น่าสนใจและเป็นการดึงคนให้มาร่วมกันโดยทางอ้อมนั่นเอง ผลพลอยได้ที่ตามมาก็คือ เราสามารถมีโอกาสบันทึกปฏิบัติการชมของผู้ชมเหล่านั้นไว้ได้ แล้วนำกลับมาชมได้ในทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลา

⁵⁴Lorette J. Atienza, VTR Workshop Small format Video (Paris : Unesco, 1977), pp. 11-13.

๓. ใช้เพื่องานประชาสัมพันธ์ ในกรณีที่ผู้นำท้องถิ่นปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในโครงการ เราสามารถใช้การฉายวิดีโอ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจอันดีแก่บุคคลเหล่านั้นขึ้นมาได้

๔. ใช้ในการเรียนการสอนต่าง ๆ เช่น การสอนภาษาท่าทางประกอบบทเรียนในโรงเรียน หรือบันทึกคำสอนของบุคคลหรือครูที่ไม่สามารถบรรยายได้ด้วยตนเอง เป็นการช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕. ใช้เพื่อบันทึกสื่อพื้นบ้านต่าง ๆ เช่นงานฉลอง ละคร หรือการโต้ว่าที่ และง่ายต่อการที่จะนำไปเผยแพร่ยังส่วนต่าง ๆ ของประเทศ เป็นการทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม หรือทำให้ศิลปินต่าง ๆ ได้มีหูตาที่กว้างขวางขึ้น เมื่อได้เห็นผลงานต่าง ๆ เหล่านั้น

ในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ กำลังดำเนินไปอย่างไม่หยุดยั้งนี้ ประเทศไทยในฐานะประเทศกำลังพัฒนามีการยอมรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทางการสื่อสาร เช่น วิดีโอ เข้ามาร่วมกับสื่อทางการสื่อสารเดิมที่มีอยู่ก่อนแล้ว ผู้ที่มีหน้าที่บริหารเกี่ยวกับนโยบายทางการสื่อสารควรมีข้อมูลที่เพียงพอเกี่ยวกับสื่อวิดีโอสำหรับการคาดการณ์ในอนาคต และนอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลเพื่อช่วยลดความไม่แน่นอนให้ผู้รับผิดชอบในการตัดสินใจในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลหรือแม้แต่เอกชนนำไปเป็นแนวทางเพื่อตัดสินใจเลือกสื่อมาใช้ร่วมกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ตนต้องรับผิดชอบ

จากข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพและผลกระทบในแง่ต่าง ๆ ของสื่อวิดีโอที่ได้เสนอนี้ นั้น แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นที่น่าจะได้มีการศึกษากันอย่างรอบคอบถึงบทบาทของสื่อวิดีโอทั้งสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ตลอดจนศึกษาผลดีและผลเสียในการนำสื่อวิดีโอเข้ามาใช้ และในฐานะที่วิดีโอ เป็นสื่อที่ใช้เพื่อการสื่อสารชนิดหนึ่งที่เป็นผลจากการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงมุ่งศึกษาถึงประโยชน์และความเป็นไปได้ที่เราสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาประเทศ

อนึ่ง เพื่อสนองต่อปัญหาดังกล่าวแล้ว การวิจัยครั้งนี้จึงอาศัยวิธีการสำหรับการคาดคะเนอนาคต ซึ่งสามารถระบุปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างน่าเชื่อถือ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผน หรือตัดสินใจเกี่ยวกับสื่อชนิดนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบและเข้าใจถึงบทบาท ประโยชน์และปัญหาของวิดีโอทั้งในสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต (พ.ศ. 2530-2540)
2. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการใช้วิดีโอเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศทั้งในสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต (พ.ศ. 2530-2540)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษครั้งนี้ เชื่อว่ามีผลที่จะได้รับดังต่อไปนี้

1. ผลที่ได้รับจากการศึกษาทำให้ทราบถึงแนวโน้มของการใช้วิดีโอของประเทศไทยในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์และแนวทาง เกี่ยวกับการพัฒนาและตัดสินใจ เรื่องการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของประเทศไทยต่อไป
2. การศึกษครั้งนี้จะเป็นการ เสนอข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ เป็นแนวคิด เกี่ยวกับการศึกษาผลของวิดีโอต่อความ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอัน เกิดจากผลกระทบนั้น ๆ ในอนาคต
3. เป็นประโยชน์ต่อการกำหนด เป็นนโยบายการสื่อสาร
4. ผลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องทั้งภาค เอกชนและรัฐบาลนำไปใช้ เป็นคู่มือในการตัดสินใจ และพัฒนาปรับปรุงสื่อวิดีโอ เพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุด ทั้งยังเป็นข้อ เสนอแนะในการนำวิดีโอมาใช้ในฐานะสื่อทางการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาประเทศไทยอีกด้วย

นิยามศัพท์

วิดีโอ

- มีส่วนประกอบที่สำคัญ 2 ส่วนคือ

1. ส่วนที่เป็นอุปกรณ์ (hardware) ประกอบด้วยกล้องถ่ายวิดีโอเทป (video camera) เครื่องรับภาพ (TV monitor receiver) และเครื่องบันทึกวิดีโอเทป (Video

Tape Recorder หรือ VTR)

2. ส่วนที่เป็น software หมายถึงส่วนของเนื้อหาสาระและวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ วิดีโอเทป (video tape) ที่ใช้กับเครื่องบันทึกวิดีโอเทป วิดีโอเทปปรากฏมีอยู่ 3 แบบคือ เทปคาสเซ็ทภาพ (video cassette) ได้แก่ระบบ VHF ระบบ VCR ระบบ SVR และระบบ Betamax, video disc หรือแผ่นวิดีโอดีสค์ (คล้ายแผ่นเสียงขนาดเล็ก) ข้อแตกต่างระหว่าง video cassette และ video disc คือ video cassette สามารถใช้อัตรารายการได้ในขณะที่ video disc ทำไม่ได้ แต่ถึงกระนั้นก็ตาม video disc ก็ยังได้รับความนิยมอยู่ เพราะมีคุณภาพที่ดีกว่าทั้งระบบภาพและเสียง และแบบสุดท้ายคือแบบ reel to reel

- แบ่งตามลักษณะการใช้งาน เป็น 2 แบบคือ Professional Used และ Domestic Used หรือ Home Used

ในที่นี้วิดีโอหมายความถึง เครื่องบันทึกวิดีโอเทป (VTR) วิดีโอเทป (video tape) และเนื้อหาสาระในวิดีโอเทป หรือหมายความถึงอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อตกลงในเบื้องต้นของการศึกษา

แนวทางในการศึกษาคั้งนี้มีข้อตกลงเบื้องต้นคือ

1. ปัจจุบันมีเครื่องมือทางการสื่อสารชนิดใหม่ อันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากมายในโลก วิดีโอก็จัดอยู่ในข่ายนี้เช่นกัน

2. การวางแผนและกำหนดนโยบาย เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับอนาคตและการวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้เทคนิคการวิจัยสำหรับอนาคตซึ่งเป็นวิธีการที่น่าเชื่อถือได้ และเหมาะสมสำหรับการวิจัยบทบาทของวิดีโอ : สภาพปัจจุบันและแนวโน้ม

3. วัน เวลาในการตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกันในแต่ละรอบ ไม่มีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน หรือไม่แตกต่างกันในการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญในกลุ่ม ในขณะเดียวกัน ผู้เชี่ยวชาญที่ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบแบบสอบถามของการวิจัยโดยความเต็มใจ

4. การเห็นพ้องต้องกันค่อมบทบาทของวิดีโอ : สภาพปัจจุบันและแนวโน้ม (พ.ศ. 2530-2540) คือข้อความที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างมัธยฐานกับฐานนิยมไม่เกิน 1

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจาก เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi Technique) เป็นวิธีการที่มุ่งแสวงหาความคิดเห็นที่สอดคล้องต่อกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อการทำนายเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งเรื่องใดในอนาคต ฉะนั้นผลที่ได้จากการใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายในเรื่องบทบาทของวีดีโอ : สภาพปัจจุบันและแนวโน้มปี พ.ศ. 2530-2540 จึงเป็นเพียงความคิดเห็นอย่างกว้าง ๆ ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการสื่อสารและสื่อของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถศึกษาออกมาในรูปของแนวโน้มเชิงสถิติที่ชัดเจนได้ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังได้ทำการศึกษาเฉพาะในกรอบที่กำหนดขึ้นเท่านั้น ดังนั้น อาจไม่สามารถครอบคลุมถึงสภาพปัจจุบันและแนวโน้มบทบาทของวีดีโอทั้งหมดได้